

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК
(підпис)

23 жовтня 2020 року

М.П.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ПЛАТІЖНІ СИСТЕМИ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування
галузі знань 07 Управління та адміністрування
за денною формою навчання**

м. Хмельницький
2020

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	3
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	–	3
1.2.	Лекції <i>(теми і плани)</i>		4
1.3.	Семінарські заняття <i>(теми і плани занять; питання, завдання або кейси для поточного контролю; методичні рекомендації для підготовки до занять)</i>	–	6
1.4.	Самостійна робота студентів <i>(теми, завдання, методичні рекомендації до їх виконання тощо)</i>	–	15
1.5.	Індивідуальні завдання <i>(форми, тематика завдань; методичні рекомендації до їх виконання)</i>	–	20
1.6.	Підсумковий контроль <i>(форми, питання, завдання, зразок екзаменаційного білета)</i>	–	21
2.	Схема нарахування балів <i>(загальна схема; розрахунки нарахування балів за відповідні види навчальної діяльності)</i>	–	25
3.	Рекомендовані джерела <i>(в розрізі тем дисципліни)</i>	–	27
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	37

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин												
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання						
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1.	Правова основа платіжних систем	7	2	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
2.	Учасники платіжних систем та їх функції	7	2	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
3.	Загальна концепція платіжних систем	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
4.	Платіжні інструменти та їх різновиди	10	4	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
5.	Технологічна інфраструктура платіжних систем	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
6.	Організація платіжних розрахунків	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
7.	Безпека платіжних систем	6	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
8.	Характеристика платіжних систем України	6	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
9.	Системи масових електронних платежів з використанням платіжних карток	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
10.	Зарубіжні платіжні системи	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
11.	Платіжні системи США	5	2	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
12.	Платіжні системи Європейських країн	5	2	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
13.	Платіжні системи Німеччини	5	2	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
14.	Товариство всесвітніх міжбанківських телекомунікацій СВІФТ	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
15.	Електронні платіжні системи в мережі інтернет	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
16.	Сучасні міжнародні платіжні системи	6	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
17.	Оверсайт платіжних систем	6	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
*	Всього годин:	120	36	18	-	-	66	-	-	-	-	-	-	-

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	<i>Правова основа платіжних систем</i>	2
1.1.	Сутність, функції та мета платіжної системи	
1.2.	Платіжна система як форма організації безготівкового платіжного обороту	
1.3.	Правові засади регулювання функціонування платіжних систем в Україні і відносин у сфері переказу грошей	
1.4.	Елементи платіжних систем України	
2.	<i>Учасники платіжних систем та їх функції</i>	2
2.1.	Учасники платіжних систем та їх функції та критерії вибору	
2.2.	Первинні користувачі платіжних систем	
2.3.	Функції банківських установ у платіжній системі	
2.4.	Спеціалізовані посередники в платіжній системі	
3.	<i>Загальна концепція платіжних систем</i>	2
3.1.	Базові принципи функціонування платіжних систем.	
3.2.	Класифікація платіжних систем	
3.3.	Системи міжбанківських розрахунків	
3.4.	Внутрішньобанківські платіжні системи (ВПС)	
3.5.	Системи масових платежів	
3.6.	Ризики в платіжних системах	
4.	<i>Платіжні інструменти та їх різновиди</i>	4
4.1.	Сутність і різновиди платіжних інструментів	
4.2.	Дебетові платіжні інструменти та їх особливості	
4.3.	Кредитові платіжні інструменти	
4.4.	Механізм розрахунків дебетовими та кредитовими платіжними інструментами	
4.5.	Банківська пластикова картка як інструмент розрахунків і кредитування	
5.	<i>Технологічна інфраструктура платіжних систем</i>	2
5.1.	Проходження інформації платіжною системою та етапи її обробки	
5.2.	Структурні рівні системи обробки даних	
5.3.	Централізований і розподілений способи обробки даних	
5.4.	Засоби телекомунікацій та канали зв'язку	
6.	<i>Організація платіжних розрахунків</i>	2
6.1.	Системи розрахунків на чистій основі	
6.2.	Системи розрахунків на валовій основі	
6.3.	Методи організації розрахунків між банками	
6.4.	Системи взаємозаліку на основі клірингу	
7.	<i>Безпека платіжних систем</i>	2
7.1.	Захист інформації у платіжних системах	
7.2.	Суть інформаційної безпеки платіжних систем	
7.3.	Основні типи загроз та несанкціонований доступ до інформації	
7.4.	Механізми захисту платіжних систем від несанкціонованого доступу	
8.	<i>Характеристика платіжних систем України</i>	2
8.1.	Еволюція розвитку платіжних систем в Україні	
8.2.	Національна платіжна система – Український платіжний ПРОСТІР	
8.3.	Платіжна система УкрКарт: структура та функції її учасників	
9.	<i>Системи масових електронних платежів з використанням платіжних карток</i>	2
9.1.	Становлення та розвиток карток як інструменту безготівкових розрахунків	
9.2.	Основні поняття та класифікація пластикових платіжних карток	
9.3.	Концепції побудови платіжних систем та схеми здійснення розрахунків	

9.4.	Особливості розвитку систем електронної комерції	
10.	<i>Зарубіжні платіжні системи</i>	2
10.1.	Особливості організації зарубіжних платіжних систем	
10.2.	Типові моделі систем залежно від оператора системи, виду розрахунків і кредитних механізмів	
10.3.	Характеристика провідних платіжних систем зарубіжних країн	
10.4.	Порівняння ефективності та ризикованості системи переказу великих сум в сукупності платіжних механізмів	
11.	<i>Платіжні системи США</i>	2
11.1.	Еволюційні етапи розвитку ФРС США "Фед Уайр" (Fedwire).	
11.2.	Сутність і структурна будова платіжної системи Fedwire	
11.3.	Особливості розрахункових операцій в системі Fedwire	
11.4.	Історичні аспекти розвитку платіжної системи CHIPS	
11.5.	Особливості функціонування системи CHIPS	
12.	<i>Платіжні системи Європейських країн</i>	2
12.1.	Особливості платіжних систем країн євро	
12.2.	Платіжна система TARGET	
12.3.	Система EURO 1 банківської асоціації Euro Banking Association (EBA)	
12.4.	Особливості платіжних систем TIRANET, Eurogiro, S-Interpay, STEP 1,STEP 2	
13.	<i>Платіжні системи Німеччини</i>	2
13.1.	Особливості розвитку платіжних систем Німеччини	
13.2.	Система RTGS Plus	
13.3.	Платіжна система RPS	
13.4.	Жиро мережа Deutsche Postbank AG	
14.	<i>Товариство всесвітніх міжбанківських телекомунікацій СВІФТ</i>	2
14.1.	Загальна інформація про систему SWIFT	
14.2.	Організаційна структура SWIFT	
14.3.	Характеристика послуг учасникам і членам системи SWIFT	
14.4.	Інтерфейси та стандарти системи SWIFT	
15.	<i>Електронні платіжні системи в мережі інтернет</i>	2
15.1.	Електронні платіжні системи: різновиди та варіанти реалізації	
15.2.	Особливості електронних платіжних систем WebMoney та PayCash	
15.3.	Характеристика електронної платіжної системи "Інтернет.Гроші"	
15.4.	Мобільний банкінг	
16.	<i>Сучасні міжнародні платіжні системи</i>	2
16.1.	Міжнародна платіжна система E-Gold	
16.2.	Система електронних платежів Fethard	
16.3.	Система термінових міжнародних переказів Вестерн Юніон	
17.	<i>Оверсайт платіжних систем</i>	2
17.1.	Сутність та принципи оверсайта платіжних систем	
17.2.	Об'єкти оверсайта платіжних систем	
17.3.	Оцінювання платіжних систем НБУ	
17.4.	Перспективи розвитку оверсайта в Україні	
	Усього	36

1.3. Семінарські заняття

1.3.1. Теми та питання семінарських занять і методичні рекомендації до їх опрацювання

Семінарське заняття 1

Тема 1. Правова основа платіжної системи

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Суть, функції і мета платіжної системи.
- 1.2. Правові засади регулювання функціонування платіжних систем в Україні.
- 1.3. Елементи платіжної системи України.
- 1.4. Основні вимоги до платіжних систем.

Аудиторна письмова робота

Виконання тестових завдань у Google формі чи он-лайн вікторини Kahoot за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: платіжна система, переказ грошей, помилковий переказ, неналежний переказ, безготівковий платіжний оборот, внутрішньодержавна платіжна система, міжнародна платіжна система.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Суть, функції і мета платіжної системи.
- Переказ грошей.
- Правові засади регулювання функціонування платіжних систем в Україні і відносин у сфері переказу грошей.
- Елементи платіжної системи України.
- Платіжна система як форма організації безготівкового платіжного обороту.
- Платіжна система як сукупність законодавчо регульованих елементів, які забезпечують виконання боргових зобов'язань, що виникають в процесі економічної діяльності.
- Основні вимоги, які повинні задовольняти платіжні системи: ефективність, оперативність, економічність, надійність, безпека, зручність.

Тема 2. Учасники платіжних систем та їх функції

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.5. Функції учасників платіжних систем:
 - 1.5.1. Користувачі платіжних послуг, що не є банками.
 - 1.5.2. Банківські установи.
 - 1.5.3. Центральний банк.
 - 1.5.4. Спеціалізовані посередники.

Аудиторна письмова робота

Виконання тестових завдань у Google формі чи он-лайн вікторини Kahoot за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: банк-кореспондент, держатель електронного платіжного засобу, еквайрингова установа (еквайр), емітент електронних платіжних засобів (емітент), ініціатор, клірингова установа, оператор послуг платіжної інфраструктури, отримувач, користувач платіжної системи, оператор послуг платіжної інфраструктури, платіжна організація, платник, процесингова установа, стягувач, торговець, учасник/член платіжної системи.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Первинні користувачі, що виступають як суб'єкти платежів: приватні особи, підприємства, спеціалізовані фінансові фірми (брокери та дилери, що діють на ринках грошей, капіталів чи товарів), державні установи.

- Функції банківських установ у платіжній системі залежно від їх ролі у процесі виконання платежу: банк платника; банк одержувача.
- Функції банківських установ у системах банківських карток: банки емітенти карток; банки-еквайри.
- Основні функції центрального банку у діяльності платіжної системи як: користувача платіжної системи; учасника платіжної системи; надавача платіжних послуг; “охоронця суспільних інтересів”; гаранта остаточного розрахунку.
- Спеціальні установи, що надають платіжні послуги: банківські установи, клірингові установи, розрахункові палати, розрахунковий банк, агент з розрахунків.

Семінарське заняття 2

Тема 3. Загальна концепція платіжних систем

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Класифікація платіжних систем.
- 2.2. Види платіжних інструментів.
- 2.3. Інструменти безготівкових розрахунків.
- 2.4. Загальна характеристика кредитового і дебетового переказу.

Аудиторна письмова робота

Виконання тестових завдань у Google формі чи он-лайн вікторини Kahoot за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: платіжний інструмент, переказ грошей, кредитовий переказ, дебетовий переказ, безготівкові прорахунки, електронний платіжний засіб, мобільний платіжний інструмент, платіжна картка.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Класифікація платіжних систем.
- Основні види платіжних систем за характером здійснюваних платежів: системи міжбанківських розрахунків; внутрішньобанківські платіжні системи (ВПС); системи масових платежів.
- Інструменти безготівкових розрахунків.
- Кредитовий переказ.
- Дебетовий переказ. I
- Інструменти безготівкових розрахунків, які засновані на дебетових переказах.
- Інструменти безготівкових розрахунків, які засновані на кредитових переказах.

Семінарське заняття 3

Тема 4. Платіжні інструменти та їх різновиди

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Дебетові платіжні інструменти.
- 3.2. Кредитові платіжні інструменти.
- 3.3. Банківська пластикова картка – інструмент розрахунків і кредитування.
- 3.4. Проблема вибору платіжного інструмента.
- 3.5. Переваги карткових розрахунків.

Аудиторна письмова робота

Виконання тестових завдань у Google формі чи он-лайн вікторини Kahoot за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: кредитовий переказ, дебетовий переказ, переказний вексель, простий вексель, чек, євробілет і дорожній (туристський) чек; банківська тратта, поштовий переказ, прямий дебет, вексельні кредити.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Дебетові платіжні інструменти: переказний і простий вексель; чек, єврочеки і дорожній (туристський) чек; банківська тратта, поштовий переказ, прямий дебет. Сутність векселів. Оформлення векселів. Індосамент векселів. Загальна схема розрахунків векселями. Операції з векселями. Акцептування векселів. Авалювання векселів. Видача позик до запитання під заставу векселів (вексельні кредити). Врахування (дисконт) векселів. Прийняття векселів на інкасо для отримання платежів і своєчасної оплати векселів. Зобов'язання оплатити вексель за платника. Відмінності простого векселя від переказного.
- Сутність і особливості оформлення чека. Види індосаментів. Механізм розрахунків чеками. Інкасування чеків. Види чеків. Банківський чек. Фірмовий чек. Єврочеки. Дорожній чек. Банківська тратта. Поштовий переказ. Поштовий банківський переказ. Розрахунок поштовим переказом. Прямий дебет.
- Кредитові платіжні інструменти: доручення про кредитовий переказ коштів у системі “жиро”. Розрахунок платіжними дорученнями; доручення про кредитовий переказ в автоматизованих розрахункових палатах (АРП). Платежі телеграфними переказами і телексом; перекази в системі СБІФТ (SWIFT); постійне доручення банку.
- Класифікація карток. Двосторонні і багатосторонні системи. Картки з магнітною смугою. Картки з мікросхемою.
- Кредитні, дебетні картки, “електронний гаманець”. Кредитні картки. Індивідуальні та корпоративні картки. Банківські і небанківські картки. Картки туризму і розваг. Приватні платіжні картки підприємств торгівлі й послуг. Приватні картки. Банківські кредитні картки.
- Дебетні картки. Картки для банківських банкоматів. Картки для купівлі через термінали в торговельних пунктах (POS). Чекові гарантійні картки. “Електронні гаманці”.
- Проблема вибору платіжного інструмента. Чинники, що впливають на вибір платіжного інструмента.

Семінарське заняття 4

Тема 5. Технологічна інфраструктура платіжних систем

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Схема проходження інформації електронною платіжною системою.
- 4.2. Засоби обробки даних.
- 4.3. Засоби телекомунікації.
- 4.4. Обладнання систем масових платежів.
- 4.5. Організація експлуатації електронних платіжних систем.

Аудиторна письмова робота

Виконання тестових завдань у Google формі чи он-лайн вікторини Kahoot за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: банківський автомат самообслуговування (банківський автомат), маршрутизація, оператор послуг платіжної інфраструктури, платіжний термінал, платіжний пристрій, програмно-технічний комплекс самообслуговування, процесинг, реконсиляція, процесингова установа.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Основні етапи, які передбачає електронний платіжний цикл: введення інформації, переказ (вхідний), кліринг, розрахунок (на валовій основі), переказ (вихідний), розповсюдження, розрахунок (на чистій основі).
- Засоби обробки даних: електронно-обчислювальне обладнання, програмне

середовище, прикладне програмне забезпечення. Структурні рівні системи обробки даних: прикладний, електронно-обчислювальний, комунікаційний, операційний. Комп'ютерне обладнання. Два способи обробки даних: централізований і розподілений. Види програмного забезпечення – системне і програмне. Основні види системного програмного забезпечення. Спеціальна допоміжна інфраструктура.

- Засоби телекомунікацій. Канали зв'язку: комутовані і виділені.
- Шифрувальна апаратура. Три типи магістральних каналів, що використовуються у мережах зв'язку: наземні канали, високочастотний зв'язок і супутниковий зв'язок.
- Обладнання систем масових платежів. Стандарти платіжних карток. Стандарт для карток з магнітною смугою ISO, який прийнятий в міжнародній практиці. Банківські автомати (банкомати).
- Причини розповсюдження автоматів для видачі готівкових грошей. Операції, що виконують багатофункціональні автомати (АТМ). Переваги та недоліки використання банкоматів. Електронні платіжні термінали для роздрібною торгівлі. Фінансові послуги, що надаються у торговельних точках.
- Організація експлуатації електронних платіжних систем. Дві моделі архітектури управління великими мережами: ієрархічна і паралельна. Відновлення функціонування платіжної системи у випадку надзвичайних ситуацій. Етапи процедури у разі подій та збоїв.

Семінарське заняття 5

Тема 6. Організація платіжних розрахунків

Питання для усного опитування та дискусії

5.1. Організація розрахунків:

5.1.1. системи розрахунків на валовій основі;

5.1.2. системи розрахунків на чистій основі. Принцип клірингу.

5.2. Ризики в платіжних системах.

5.3. Відповідальність при здійсненні переказу грошей.

Аудиторна письмова робота

Виконання тестових завдань у Google формі чи он-лайн вікторини Kahoot за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: дата валютування, документ за операцією із застосуванням електронних платіжних засобів, документ на переказ, документ на переказ готівки, еквайринг, емісія електронних платіжних засобів, кліринг, клірингова вимога, міжбанківський розрахунковий документ, меморіальний ордер, моніторинг, неплатоспроможність, обтяжував, операційний день, операційний час, платіжна вимога, платіжна вимога-доручення, платіжне доручення, розрахунковий документ, розрахунковий чек, розрахунково-касове обслуговування, списання договірне, списання примусове.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Організація розрахунків: системи розрахунків на чистій основі (принцип клірингу); системи розрахунків на валовій основі.
- Взаємозалік платіжних доручень, що відправляють і отримують банки-учасники. Двосторонній та багатосторонній взаємозалік. Агент з розрахунків. Системи взаємозаліку на основі клірингу. Клірингова палата. Чиста позиція. Виконання розрахунків за кожною трансакцією. Денний кредит. Овердрафт.
- Ризики в платіжних системах. Кредитний ризик. Ризик ліквідності. Системний ризик. Правові ризики. Операційні ризики.
- Відповідальність при здійсненні переказу грошей. Відповідальність банку платника та банку отримувача за переказ грошей.

Семінарське заняття 6

Тема 9. Системи масових електронних платежів з використанням платіжних карток

Питання для усного опитування та дискусії

- 6.1. Класифікація платіжних систем, заснованих на використанні пластикових карток.
- 6.2. Загальні засади емісії та здійснення операцій із застосуванням платіжних карток.
- 6.3. Емісія платіжних карток.
- 6.4. Еквайринг та операції із застосуванням платіжних карток.
- 6.5. Національна система масових електронних платежів (НСМЕП): нормативна база та загальна характеристика.
- 6.6. Організаційна структура НСМЕП.
- 6.7. Платіжні картки НСМЕП та платіжні додатки. Операції з їх застосуванням.

Аудиторна письмова робота

Виконання тестових завдань у Google формі чи он-лайн вікторини Kahoot за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: платіжні картки, платіжні додатки, емісія платіжних карток, еквайринг, система масових електронних платежів, держатель платіжної картки, еквайр, емітент, торговець, кредитні картки, дебетні картки, “Електронні гаманці”, “Електронні чеки”.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Загальні засади емісії та здійснення операцій із застосуванням платіжних карток.
- Правові відносини, що виникають у зв’язку з емісією платіжних карток, здійсненням операцій з їх застосуванням, а також із проведенням розрахунків за вказаними операціями у межах України.
- Внутрішньобанківські одно- та багатоемітентні платіжні системи.
- Особисті платіжні картки. Корпоративні платіжні картки. Договір емітента з клієнтом. Відкриття карткових рахунків.
- Еквайринг та операції із застосуванням платіжних карток. Договір між еквайром і торговцем.
- Операції з платіжними картками. Надання кредитів (у тому числі овердрафту) для проведення операцій за платіжними картками.
- Загальна характеристика та нормативна база Національної системи масових електронних платежів (НСМЕП).
- Організаційна структура НСМЕП. Склад НСМЕП. Функції Ради Платіжної організації. Члени та учасники НСМЕП. Платіжні картки НСМЕП та платіжні додатки. Операції з їх застосуванням. Смарт-картка.
- Платіжні картки з платіжними інструментами електронний гаманець та електронний чек. Технологія виготовлення карток НСМЕП.

Семінарське заняття 7

Тема 10. Зарубіжні платіжні системи

Питання для усного опитування та дискусії

- 7.1. Система переказу грошових коштів і цінних паперів Федеральної резервної системи США Фед Уайр (Fedwire):
 - 7.1.1. Загальні відомості та учасники системи Фед Уайр.
 - 7.1.2. Розрахункові операції в системі Фед Уайр.
- 7.2. Система міжбанківських клірингових розрахунків США ЧПС (CHIPS):
 - 7.2.1. Загальні відомості та учасники системи ЧПС.
 - 7.2.2. Технологія здійснення розрахунків через систему ЧПС.
- 7.3. Автоматизована система клірингових розрахунків Великобританії ЧАПС (CHAPS).

Аудиторна письмова робота

Виконання тестових завдань у Google формі чи он-лайн вікторини Kahoot за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: Фед Уайр (Fedwire), овердрафт, ЧПС (CHIPS), кліринг, автоматизована система клірингових розрахунків, ЧаПС (CHAPS), ШМКС (SIC), система міжнародних автоматизованих розрахунків, ТАРГЕТ (TARGET).

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Система Федеральної резервної системи США “Фед Уайр” (Fedwire), яка використовується для переказу грошових коштів і цінних паперів на великі суми. Учасники розрахунків. Розрахункові операції в системі “Фед Уайр”. Переказ грошових коштів. Технологія розрахунків. Овердрафт.
- Система міжбанківських клірингових розрахунків США ЧПС (CHIPS). Кліринг. Учасники розрахунків. Платежі за системою ЧПС. Функціонування системи. Технологія здійснення розрахунків через систему ЧПС.
- Автоматизована система клірингових розрахунків Великобританії ЧаПС (CHAPS). Учасники системи. Функціонування системи. Порядок здійснення розрахунків.
- Швейцарська міжбанківська клірингова система ШМКС (SIC). Мета функціонування ШМКС. Учасники розрахунків. Функціонування системи. Технологія здійснення розрахунків.
- Система міжнародних автоматизованих розрахунків ТАРГЕТ (TARGET). Участь у розрахунках. Мета системи. Основні принципи організації. Види операцій. Функціонування системи. Технологія здійснення розрахунків.

Семінарське заняття 8

Тема 14. Товариство всесвітніх міжбанківських телекомунікацій СБІФТ

Питання для усного опитування та дискусії

- 8.1. Платежі за кордон через міжбанківську систему комунікацій СБІФТ.
- 8.2. Стандарти СБІФТ.
- 8.3. Функціонування системи СБІФТ II.

Аудиторна письмова робота

Виконання тестових завдань у Google формі чи он-лайн вікторини Kahoot за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: Товариство всесвітніх міжбанківських телекомунікацій СБІФТ, стандарти СБІФТ.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Сутність та особливості Товариства міжнародних міжбанківських фінансових телекомунікацій СБІФТ (SWIFT).
- Учасники СБІФТ. Члени і користувачі мережі.
- Становлення СБІФТ. Мета товариства. Організаційна структура.
- Переваги мережі СБІФТ. Архітектура та основні стандарти мережі СБІФТ.
- Обробка повідомлень мережі. Функціонування системи. Засоби безпеки в мережі.
- Розвиток мережі (СБІФТ II).

Семінарське заняття 9

Тема 15. Електронні платіжні системи в мережі інтернет

Питання для усного опитування та дискусії

- 9.1. Електронні гроші
- 9.2. Електронна платіжна система E-Gold
- 9.3. Електронна платіжна система PayPal
- 9.4. Електронна платіжна система PayCash

- 9.5. Електронна платіжна система WebMoney Transfer
- 9.6. Електронна платіжна система CyberPlat
- 9.7. Системи, які використовують Smart-card
- 9.8. Електронна комерція
- 9.9. Правове регулювання електронної комерції

Аудиторна письмова робота

Виконання тестових завдань у Google формі чи он-лайн вікторини Kahoot за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: електронні гроші, електронна комерція, електронний бізнес, електронна платіжна система.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Роль платіжних систем в Інтернеті. Функції, які виконують платіжні системи в Інтернеті.
- Особливості платіжної системи PayPal.
- Характеристика системи WebMoney Transfer.
- Призначення титульних знаків WebMoney (WMU, WMR, WMZ...).
- Типи платежних системи WebMoney Transfer?
- Способи введення і виведення грошей із системи WebMoney Transfer.
- WM-конверт.
- Властивості системи CyberPlat?
- Оплата товару чи послуги в системі CyberPlat?
- Особливості використання електронних грошей Mondex?

Задачі

Задача 1. ТОВ НВФ «АДВІСМАШ» і ТОВ "Хмельницькенергозбут" уклали угоду про розрахунки за допомогою платіжних інструментів, заснованих на дебетовому переказі. Станом на 04.12.2020 р. ТОВ НВФ «АДВІСМАШ» спожило електроенергії на суму 100 тис.грн. На поточному рахунку ТОВ "Хмельницькенергозбут" на початок операційного дня 04.12.2020 р. знаходилось 150 тис. грн., а ТОВ НВФ «АДВІСМАШ» – 105 тис. грн.

Завдання:

- а) поясніть сутність дебетового переказу;
- б) які платіжні інструменти базуються на дебетових переказах коштів?;
- в) яке підприємство випише і який платіжний інструмент, заснований на дебетовому переказі коштів?;
- г) якими будуть дії банку отримувача коштів і банку платника?

Задача 2. ТДВ «Хмельницькзалізобетон» і ТОВ "Хмельницькенергозбут" уклали угоду про розрахунки за допомогою платіжних інструментів, заснованих на кредитовому переказі. Станом на 03.12.2020 р. ТДВ «Хмельницькзалізобетон» спожило електроенергії на суму 120000 грн. На поточному рахунку ТОВ "Хмельницькенергозбут" на початок операційного дня 03.12.2020 р. знаходилось 100000 грн., а ТДВ «Хмельницькзалізобетон» – 125000 грн.

Завдання:

- а) поясніть сутність кредитового переказу;
- б) які платіжні інструменти базуються на кредитових переказах коштів?;
- в) яке підприємство випише і який платіжний інструмент, заснований на кредитовому переказі коштів?;
- г) якими будуть дії банку платника і банку отримувача коштів?

Задача 3. Клієнт банку 04.11.2020 р. подав у банк платіжне доручення № 22 на суму 5000 грн. на перерахування коштів за тару згідно договору. Залишок на рахунку дозволяв

оплатити платіжне доручення в термін, але через вину банку сума була списана з його кореспондентського рахунку 14.11.2020 р.

Завдання:

- а) які санкції клієнт (платник) має право застосовувати до банку за несвоєчасне списання коштів з рахунку? Відповідь обґрунтуйте за допомогою чинного законодавства;
- б) визначте суму штрафу.

Задача 4. Для зменшення потреби в грошових коштах і для спрощення процесу обміну платіжними повідомленнями банк А і банк В використовують систему взаємозаліку на основі клірингу. Банк А відправив платіжне повідомлення до банку В для отримання від нього грошових коштів на суму 70000 грн., а банк В відправив платіжне повідомлення до банку А для отримання від нього грошових коштів на суму 90000 грн.

Завдання:

- а) поясніть суть клірингу. Який вид клірингу використовується банками А і В?;
- б) які етапи включає кліринг?
- в) визначте сальдо взаємних вимог;
- г) проведіть операції з клірингу.

Задача 5. Для зменшення потреби в грошових коштах і для спрощення процесу обміну платіжними повідомленнями банки А, В і С використовують систему двостороннього взаємозаліку на основі розподіленого клірингу. Банк А заборгував банку В грошових коштів на суму 90000 грн., а банк В заборгував банку А грошових коштів на суму 70000 грн. Банк А заборгував банку С грошових коштів на суму 40000 грн. Банк С заборгував банку В 50000 грн.

Завдання:

- а) пояснити суть і види клірингу;
- б) проаналізувати етапи, які включає кліринг;
- в) визначити чистих кредиторів і чистих дебіторів;
- г) розрахувати чисту кредиторську і чисту дебіторську заборгованість;
- д) провести операції з двостороннього клірингу.

Задача 6. Для зменшення потреби в грошових коштах і для спрощення процесу обміну платіжними повідомленнями банки А, В, С і Д використовують систему двостороннього взаємозаліку на розподіленого основі клірингу. Банк А заборгував банку В грошових коштів на суму 90000 грн., а банк В заборгував банку А грошових коштів на суму 70000 грн. Банк А заборгував банку С грошових коштів на суму 40000 грн. Банк А заборгував банку Д грошових коштів на суму 80000 грн., а банк Д заборгував банку А грошових коштів на суму 10000 грн. Банк С заборгував банку В 50000 грн. Банк С заборгував банку Д грошових коштів на суму 20000 грн., а банк Д заборгував банку С грошових коштів на суму 60000 грн. Банк Д заборгував банку В грошових коштів на суму 30000 грн.

Завдання:

- а) пояснити суть і види клірингу;
- б) проаналізувати етапи, які включає кліринг;
- в) визначити чистих кредиторів і чистих дебіторів;
- г) розрахувати чисту кредиторську і чисту дебіторську заборгованість;
- д) провести операції з двостороннього клірингу.

Задача 7. 01.04.2020 р. банк списав грошові кошти на суму 50000 грн. з рахунку клієнта без законних підстав. 05.04.2020 р. вся сума грошового переказу була повернена банком платнику. Цим банком встановлена процентна ставка за короткотерміновими кредитами в розмірі 25%.

Завдання:

- а) які санкції має право застосовувати до банку клієнт за незаконне списання коштів з його рахунку? Відповідь обґрунтуйте за допомогою чинного законодавства;

б) визначте суму штрафу.

Задача 8. 03.02.2020 р. клієнт подав у банк платіжне доручення № 34 на суму 3000 грн. на перерахування коштів за товарно-матеріальні цінності відповідно до договору. На 03.02.2020 р. залишок на рахунку клієнта банку склав 7000 грн. Банк списав 5000 грн. зі свого кореспондентського рахунку 13.02.2020 р.

Завдання:

- а) визначити та обґрунтувати санкції, які платник має право застосовувати до обслуговуючого банку за несвоєчасне списання коштів з поточного рахунку;
- б) розрахувати суму штрафу.

Задача 9. Для зменшення потреби в грошових коштах і для спрощення процесу обміну платіжними повідомленнями банк А і банк Д використовують систему взаємозаліку на основі клірингу. Банк А відправив платіжне повідомлення до банку Д для отримання від нього грошових коштів на суму 10000 грн., а банк Д відправив платіжне повідомлення до банку А для отримання від нього грошових коштів на суму 80000 грн.

Завдання:

- а) поясніть суть клірингу. Який вид клірингу використовується банками А і Д?;
- б) які етапи включає кліринг?;
- в) визначте сальдо взаємних вимог;
- г) проведіть операції з клірингу.

Задача 10. Для зменшення потреби в грошових коштах і для спрощення процесу обміну платіжними повідомленнями банки А, В і Д використовують систему двостороннього взаємозаліку на основі розподіленого клірингу. Банк А заборгував банку В грошових коштів на суму 90000 грн., а банк В заборгував банку А грошових коштів на суму 70000 грн. Банк

А заборгував банку Д грошових коштів на суму 80000 грн., а банк Д заборгував банку А грошових коштів на суму 10000 грн. Банк Д заборгував банку В грошових коштів на суму 30000 грн.

Завдання:

- а) пояснити суть і види клірингу;
- б) проаналізувати етапи, які включає кліринг;
- в) визначити чистих кредиторів і чистих дебіторів;
- г) розрахувати чисту кредиторську і чисту дебіторську заборгованість;
- д) провести операції з двостороннього клірингу.

Задача 11. Для зменшення потреби в грошових коштах і для спрощення процесу обміну платіжними повідомленнями банки “Промінвестбанк”, “Укрсоцбанк”, “Приватбанк” і “ОТП Банк” використовують систему багатостороннього взаємозаліку на основі клірингу.

Банк “Промінвестбанк” заборгував банку “Укрсоцбанк” грошових коштів на суму 90000 грн., а банк “Укрсоцбанк” заборгував банку “Промінвестбанк” грошових коштів на суму 70000 грн. Банк “Промінвестбанк” заборгував банку “Приватбанк” грошових коштів на суму 40000 грн., а банк “Приватбанк” заборгував банку “Промінвестбанк” грошових коштів на суму 20000 грн. Банк “Промінвестбанк” заборгував банку “ОТП Банк” грошових коштів на суму 80000 грн., а банк “ОТП Банк” заборгував банку “Промінвестбанк” грошових коштів на суму 10000 грн. Банк “Укрсоцбанк” заборгував банку “Приватбанк” грошових коштів на суму 50000 грн., а банк “Приватбанк” заборгував банку “Укрсоцбанк” грошових коштів на суму 60000 грн. Банк “Укрсоцбанк” заборгував банку “ОТП Банк” грошових коштів на суму 70000 грн., а банк “ОТП Банк” заборгував банку “Укрсоцбанк” грошових коштів на суму 100000 грн. Банк “Приватбанк” заборгував банку “ОТП Банк” грошових коштів на суму 20000 грн., а банк “ОТП Банк” заборгував банку “Приватбанк” грошових коштів на суму 60000 грн.

Завдання:

- а) пояснити суть і види клірингу;
- б) проаналізувати етапи, які включає кліринг;

- в) визначити чистих кредиторів і чистих дебіторів;
- г) розрахувати чисту кредиторську і чисту дебіторську заборгованість;
- д) провести операції з багатостороннього клірингу.

Задача 12. Для зменшення потреби в грошових коштах і для спрощення процесу обміну платіжними повідомленнями банки “Правекс Банк”, “Укресімбанк” і “Південний” використовують систему двостороннього взаємозаліку на основі розподіленого клірингу.

Банк “Правекс Банк” заборгував банку “Укресімбанк” грошових коштів на суму 105000 грн., а банк “Укресімбанк” заборгував банку “Правекс Банк” грошових коштів на суму 75000 грн. Банк “Правекс Банк” заборгував банку “Південний” грошових коштів на суму 85000 грн., а банк “Південний” заборгував банку “Правекс Банк” грошових коштів на суму 250000 грн. Банк “Укресімбанк” заборгував банку “Південний” грошових коштів на суму 35000 грн., а банк “Південний” заборгував банку “Укресімбанк” грошових коштів на суму 30000 грн.

Завдання:

- а) пояснити суть і види клірингу;
- б) проаналізувати етапи, які включає кліринг;
- в) визначити чистих кредиторів і чистих дебіторів;
- г) розрахувати чисту кредиторську і чисту дебіторську заборгованість;
- д) провести операції з двостороннього клірингу.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів є однією з форм оволодіння матеріалом із навчальної дисципліни «Платіжні системи». Виконання самостійної роботи дозволяє студентам розвивати самостійне мислення, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички функціонування банківської системи

Самостійна робота із навчальної дисципліни «Платіжні системи» складається з двох окремих завдань: письмових робіт із передбачених тем та індивідуального, обраного за відповідним варіантом. Письмова робота та індивідуальне завдання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи навчальним планом.

Студенти виконують письмову роботу та індивідуальне завдання самостійно з одержанням необхідних консультацій від науково-педагогічного працівника протягом семестру. Форма контролю – перевірка письмових робіт та заслуховування доповіді за темою індивідуального завдання. Питання письмової роботи виносяться на підсумковий семестровий контроль.

1.4.1. Теми та питання самостійних робіт

Тема 1. Правова основа платіжної системи

Питання для самостійної роботи

1. Правова основа діяльності платіжних систем в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку
2. У чому полягає ефективність платіжної системи?
3. Функції центрального банку в діяльності платіжної системи

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення розкрити особливості правової основи функціонування платіжних систем в Україні на сучасному етапі розвитку, а також охарактеризувати показники ефективності платіжної системи.

Завдання 1.1. Презентація рефератів (доповідей):

- Характеристика транскордонних платіжних систем
- Характеристика офшорних платіжних систем

Тема 2. Учасники платіжних систем та їх функції

Питання для самостійної роботи

1. Учасники платіжних систем та їх функції: спеціалізовані посередники, користувачі платіжних послуг, що не є банками
2. Спеціалізовані посередники у функціонування платіжних систем України
3. Ким може здійснюватись еквайринг у межах України?

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення розкрити функції учасників платіжних систем, а також охарактеризувати функції спеціалізованих посередників у платіжних системах України.

Завдання 2.1. Презентація рефератів (доповідей):

- Підвищення конкуренції банків на ринку надання розрахункових послуг.
- Функції банків у платіжній системі залежно від їх ролі у процесі виконання платежів

Тема 3. Загальна концепція платіжних систем

Питання для самостійної роботи

1. Обґрунтувати і визначити класифікацію внутрішньодержавних банківських платіжних систем в Україні
2. Базельські принципи для системно-важливих платіжних систем
3. Поняття клірингу, реконсиляції та клірингової вимоги до платіжних систем
4. Ризики в платіжних системах і способи їх нейтралізації.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення обґрунтувати класифікацію внутрішньодержавних банківських платіжних систем в Україні, а також розкрити сутність Базельських принципів для функціонування системно-важливих платіжних систем.

Тема 4. Платіжні інструменти та їх різновиди

Питання для самостійної роботи

1. Критерії вибору платіжного інструмента
2. Чинники, що впливають на вибір платіжного інструмента
3. Відповідальність при здійсненні переказу коштів у платіжній системі
4. Перспективи розвитку банківських пластикових карток як інструментів розрахунків і кредитування

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення показати проблеми вибору платіжного інструмента, а також охарактеризувати чинники, які впливають на вибір платіжних інструментів.

Тема 5. Технологічна інфраструктура платіжних систем

Питання для самостійної роботи

1. Сформулювати відмінності магнітних карток від мікропроцесорних
2. Відмінності централізованої і децентралізованої структури обробки даних
3. Моделі архітектури управління великими мережами

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення сформулювати відмінності магнітних карток від мікропроцесорних, а також охарактеризувати моделі архітектури управління великими мережами в платіжних системах.

Завдання 5.1. Презентація рефератів (доповідей):

- Характеристика програмного забезпечення для платіжних систем і перспективи його розвитку
- Умови та порядок функціонування спеціальної допоміжної інфраструктури платіжних систем
- Використання банкоматів - переваги та недоліки як для клієнтів банку, так і для банківських установ.

Тема 6. Організація платіжних розрахунків

Питання для самостійної роботи

1. Охарактеризувати систему розрахунків через клірингові установи
2. Поняття та призначення автоматизованих розрахункових палат
3. Визначити банківські установи, які не використовують моделі обслуговування консолідованого кореспондентського рахунку.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення охарактеризувати систему розрахунків через клірингові установи, а також охарактеризувати призначення автоматизованих розрахункових палат.

Завдання 6.1. Презентація рефератів (доповідей):

- Характеристика платіжних інструментів, заснованих на дебетових та кредитових переказах коштів
- Порівняльний аналіз схем проведення розрахунків при використанні кредитових та дебетових платіжних інструментів

Тема 7. Безпека платіжних систем

Питання для самостійної роботи

1. Типи загроз системі захисту інформації в платіжних системах
2. Проаналізувати відмінності вбудованих та додаткових механізмів криптографічного захисту
3. Сучасні технології захисту електронних транзакцій в платіжних системах

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення охарактеризувати типи загроз системі захисту інформації в платіжних системах і запропонувати ефективні заходи захисту інформації в платіжних системах.

Завдання 7.1. Наведіть класифікацію механізмів безпеки платіжних систем

Завдання 7.2. Сучасні технології захисту електронних транзакцій в платіжних системах: SET и 3-D Secure.

Тема 8. Характеристика платіжних систем України

Питання для самостійної роботи

1. Стратегії розвитку платіжних систем в Україні
2. Охарактеризуйте основні етапи розвитку платіжних систем в Україні
3. Переваги запровадження системи електронних платежів.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення охарактеризувати основні етапи розвитку платіжних систем в Україні, а також окреслити стратегії розвитку платіжних систем в Україні.

Тема 9. Системи масових електронних платежів з використанням платіжних карток

Питання для самостійної роботи

1. Концепції побудови платіжних систем та схеми здійснення розрахунків з використанням платіжних карток
2. Класифікація платіжних систем, заснованих на використанні пластикових карток в Україні
3. Особливості розвитку систем електронної комерції
4. Національної системи масових електронних платежів (НСМЕП)

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення охарактеризувати концепції побудови платіжних систем та схеми здійснення розрахунків з використанням платіжних карток, а також розкрити особливості Національної системи масових електронних платежів (НСМЕП).

Тема 10. Зарубіжні платіжні системи

Питання для самостійної роботи

1. Порівняльний аналіз зарубіжних платіжних систем
2. Основи функціонування та операції швейцарської міжбанківської клірингової системи SIC
3. Основні принципи організації та види операцій у платіжній системі система TARGET.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення здійснити порівняльний аналіз зарубіжних платіжних систем, а також розкрити особливості функціонування швейцарської міжбанківської клірингової системи SIC і платіжної системи система TARGET.

Тема 11. Платіжні системи США

Питання для самостійної роботи

1. Переваги платіжної системи Fedwire
2. Що трапляється, коли на рахунку ініціатора недостатньо коштів в системі Fedwire?
3. Методи управління ризиком між учасниками платіжної системи CHIPS

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення розкрити переваги використання платіжної системи Fedwire, а також розкрити основні методи управління ризиком між учасниками платіжної системи CHIPS.

Тема 12. Платіжні системи Європейських країн

Питання для самостійної роботи

1. Особливості системи переказів TIRANET
2. Порядок здійснення операцій в платіжній системі Eurogiro
3. Особливості використання платіжної системи S-Interpay
4. Контроль ризиків у межах системи CHAPS

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення розкрити особливості системи переказів TIRANET, порядок здійснення розрахунків в платіжних системах Eurogiro, S-Interpay, а також розкрити основні засоби контролю ризиків у межах системи CHAPS.

Тема 13. Платіжні системи Німеччини

Питання для самостійної роботи

1. Особливості розвитку платіжних систем Німеччини
2. Переваги електронної системи RPS (Retail Payment System)
3. Порядок розрахунків у жиро мережі Deutsche Postbank AG

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення розкрити особливості розвитку платіжних систем Німеччини, також окреслили переваги електронної системи RPS.

Тема 14. Товариство всесвітніх міжбанківських телекомунікацій СБІФТ

Питання для самостійної роботи

1. Переваги роботи в мережі SWIFT для користувача?
2. Особливості розрахунків в мережі SWIFTNet
3. Характеристика послуг SWIFTNet FileAct і SWIFTNet FIN

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення розкрити переваги мережі SWIFT для користувачів, а також особливості розрахунків в мережі SWIFTNet.

Тема 15. Електронні платіжні системи в мережі інтернет

Питання для самостійної роботи

1. Операції, що здійснювати за допомогою системи WebMoney Transfer
2. Особливості електронних підсистем CyberPOS і CyberCheck
3. Розвиток електронних платіжних систем в Україні

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення розкрити сутність операцій, що здійснюються за допомогою системи WebMoney Transfer, а також охарактеризувати розвиток електронних платіжних систем в Україні.

Тема 16. Сучасні міжнародні платіжні системи

Питання для самостійної роботи

1. Особливості платіжної системи Liberty Reserve
2. Переваги системи термінових міжнародних переказів Вестерн Юніон
3. Платіжна система Transfast в Україні
4. Вплив діджиталізації на розвиток сучасних платіжних систем в Україні

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення розкрити особливості платіжної системи Liberty Reserve, переваги системи термінових міжнародних переказів Вестерн Юніон, а також показати вплив діджиталізації на розвиток сучасних платіжних систем в Україні.

Тема 17. Оверсайт платіжних систем

Питання для самостійної роботи

1. Порядок здійснення оверсайту платіжних систем
2. Особливості виїзного моніторингу за місцезнаходженням об'єктів оверсайту
3. Показники оцінки об'єктів оверсайту за безвиїзного моніторингу

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи й на підставі її вивчення розкрити порядок здійснення оверсайту платіжних систем, а також окреслити особливості виїзного та безвиїзного моніторингу об'єктів оверсайту

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) за тематикою навчальної дисципліни виконується у вигляді наукової роботи у межах годин, відведених для самостійної роботи.

1.5.1. Методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання

Тема наукової роботи обирається студентом добровільно з наведеного нижче переліку та закріплюється за ним науково-педагогічним працівником на початку семестру. Наукова робота – це самостійно виконане наукове дослідження певної проблеми, яке відповідає науковим принципам, має певну структуру, містить результат власного пошуку та обґрунтовані висновки.

Підготовка наукової роботи у такій формі передбачає таку структуру:

1. Вступ (розкрити актуальність) до 1 сторінки
2. Перший розділ (зробити порівняльний аналіз думок вчених щодо теоретичних аспектів проблеми та/або основних визначень. Обов'язково із реальними посиланнями на реальні джерела), 3-4 сторінки
3. Другий розділ – аналіз фактичних та статистичних даних за останні 5 років. Обов'язково із реальними посиланнями на реальні джерела. Дані обов'язково подати у таблицях чи діаграмах, від 5 сторінок.
4. Третій розділ – формулювання виявлених проблем за проведеним аналізом в 2 розділі та розробка напрямів удосконалення цих проблем, 1-2 сторінки.
5. Висновки до 1 сторінки.
6. Список використаних джерел. Не обмежена кількість – основне, щоб це були ті джерела, які Ви дійсно використали під час підготовки ІНДЗ.

Форма контролю – перевірка правильності виконання ІНДЗ із врахуванням самостійності, творчості, правильності розрахунків і вмінням захистити результати дослідження.

Доопрацьована наукова робота, що виконана за обраною темою, може бути заслухана на студентському науково-дослідному гуртку та подана на конкурс студентських наукових робіт з дотриманням установлених вимог. Результати наукової роботи можуть публікуватись у вітчизняному чи закордонному науковому виданні у формі статті, доповідатись на міжнародній, закордонній, всеукраїнській чи університетській конференціях з публікацією або без публікації тез, за що студенти одержують додаткові бали.

1.5.2. Тематики наукових робіт

1. Міжнародні карткові платіжні системи.
2. Використання електронних платіжних систем в інтернет-торгівлі.
3. Національна платіжна система "Український платіжний простір".
4. Розвиток електронних платіжних систем.
5. Порівняльний аналіз платіжних систем Visa та Master Card.
6. Особливості функціонування та перспективи розвитку СЕП НБУ.
7. Використання криптографічних шифрів для безпеки платіжних систем.
8. Характеристика найбільш важливих платіжних систем в Україні за версією НБУ.
9. Механізм реалізації оверсайту платіжних систем в Україні.
10. Електронна платіжна система «PayPal».
11. Електронна платіжна система «WebMoneyTransfer».
12. Електронна платіжна система «E-gold».
13. Характеристика платіжної системи China UnionPay.
14. Характеристика ТОП-5 міжнародних платіжних систем в Україні.
15. Характеристика системи інтернет-банкінгу «Privat24».

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Суть, функції і мета платіжної системи.
2. Правові засади регулювання функціонування платіжних систем в Україні.
3. Елементи платіжної системи України.
4. Основні вимоги до платіжних систем.
5. Функції користувачів платіжних послуг, що не є банками.
6. Функції банківських установ.
7. Функції Центрального банку.
8. Спеціалізовані посередники.
9. Класифікація платіжних систем.
10. Види платіжних інструментів.
11. Інструменти безготівкових розрахунків.
12. Загальна характеристика кредитового і дебетового переказу.
13. Дебетові платіжні інструменти.
14. Кредитові платіжні інструменти.
15. Банківська пластикова картка – інструмент розрахунків і кредитування.
16. Проблема вибору платіжного інструмента.
17. Переваги карткових розрахунків.
18. Схема проходження інформації електронною платіжною системою.
19. Засоби обробки даних.
20. Засоби телекомунікації.
21. Обладнання систем масових платежів.
22. Організація експлуатації електронних платіжних систем.
23. Організація розрахунків на валовій основі.
24. Організація розрахунків на чистій основі.
25. Принцип клірингу.
26. Ризики в платіжних системах.
27. Відповідальність при здійсненні переказу грошей.
28. Класифікація платіжних систем, заснованих на використанні пластикових карток.
29. Загальні засади емісії та здійснення операцій із застосуванням платіжних карток.
30. Емісія платіжних карток.
31. Еквайринг та операції із застосуванням платіжних карток.
32. Національна система масових електронних платежів (НСМЕП): нормативна база та загальна характеристика.
33. Організаційна структура НСМЕП.
34. Платіжні картки НСМЕП та платіжні додатки. Операції з їх застосуванням.
35. Система переказу грошових коштів і цінних паперів Федеральної резервної системи США Фед Уайр (Fedwire):
36. Загальні відомості та учасники системи Фед Уайр.
37. Розрахункові операції в системі Фед Уайр.
38. Система міжбанківських клірингових розрахунків США ЧПС (CHIPS):
39. Загальні відомості та учасники системи ЧПС.
40. Технологія здійснення розрахунків через систему ЧПС.
41. Автоматизована система клірингових розрахунків Великобританії ЧаПС (CHAPS).
42. Платежі за кордон через міжбанківську систему комунікацій Свіфт.
43. Стандарти Свіфт.
44. Функціонування системи Свіфт II.
45. Електронна платіжна система WebMoney Transfer.
46. Системи, які використовують Smart-card.
47. Електронна комерція. Електронні гроші.
48. Правове регулювання електронної комерції.
49. Електронна платіжна система E-Gold.

50. Електронна платіжна система PayCash.

1.6.2. Структура залікового білета

1. Тестові завдання.

1. Які види послуг надає система Фед Уайр?
 - а) переказ грошових коштів;
 - б) кліринг;
 - в) переказ цінних паперів;
 - г) взаємозалік.
2. Які групи заходів спрямовані для протидії загрозам та з метою мінімізації можливих збитків користувачів і власників платіжної систем?
 - а) правові;
 - б) технічні;
 - в) морально-етичні;
 - г) бухгалтерські.
3. Визначити стандарти СВІФТ:
 - а) інформаційні тексти;
 - б) порядок розрахунків;
 - в) адреса;
 - г) обмеження ризиків;
4. Визначити елементи системи ТАРГЕТ:
 - а) внутрішні системи переказу великих сум, які введені в кожній країні, яка є членом системи;
 - б) маршрутний процесор;
 - в) маршрутні процедури поєднання (Interlinking);
 - г) депозитарій цінних паперів.
5. Можливостями у сфері послуг, які надаються банком, системою “Інтернет-банкінг” є:
 - а) мобільність;
 - б) повернення;
 - в) оперативність;
 - г) забезпечення.
6. В системі масових платежів за товари та послуги задіяні:
 - а) готівка;
 - б) кредитні картки;
 - в) банкноти та монети;
 - г) дебетні картки.
7. Основними учасниками системи карткових розрахунків є:
 - а) підприємство-постачальник;
 - б) власник картки;
 - в) банк-емітент;
 - г) банк підприємства-постачальника.
8. Функції розрахункового банку платіжної системи виконує:
 - а) банківська установа;
 - б) платіжна організація;
 - в) Національний банк України;
 - г) комерційний банк.
9. До складу НСМЕП входять:
 - а) платіжна організація;
 - б) платіжна система;
 - в) член платіжної системи;
 - г) банківська система.
10. Під безпекою платіжних систем розуміють:
 - а) захист від несанкціонованого доступу до інформації;
 - б) переказ грошових коштів, що здійснюється платником на особу прийнятну для одержувача;
 - в) захист від несанкціонованих змін інформації;

- г) завершення платежу однією або двома сторонами
11. Основні послуги, що надаються телекомунікаційною мережею користування, мають включати?
- а) передачу файлів та повідомлень;
 - б) переказ грошових коштів;
 - в) автентифікацію користувача;
 - г) кліринг.
12. Виберіть правильні способи обмеження фінансового ризику в платіжних системах:
- а) обмеження обсягу розрахунків;
 - б) попередній вибір учасників системи;
 - в) забезпечення надійності розрахунків;
 - г) юридичні та процедурні методи обмеження обсягу розрахунків.
13. Фінансові ризики в платіжних системах включають:
- а) правові ризики;
 - б) кредитний ризик;
 - в) операційні ризики;
 - г) ризик ліквідності.
14. Виберіть правильний спосіб здійснення розрахунків на валовій основі:
- а) двосторонній взаємозалік;
 - б) багатосторонній взаємозалік;
 - в) кліринг;
 - г) виконується перевірка кожного платіжного документа, в ході якої встановлюється наявність у платника достатніх коштів для покриття платежу (у формі залишку на рахунку або кредиту).
15. До інструментів, які засновані на дебетових переказів, належать:
- а) доручення про кредитові перерахування в системах “жиро”;
 - б) вексель;
 - в) доручення про кредитування в автоматичних розрахункових палатах (АРП);
 - г) чеки, дорожні чеки, єврочеки.
16. З наведеного нижче переліку визначити операції центрального банку, як “охоронця суспільних інтересів”:
- а) гарантує остаточний розрахунок;
 - б) виконує нормативні, наглядові, управлінські, арбітражні обов’язки у платіжних системах;
 - в) планує подальший розвиток платіжних систем;
 - г) виконує платіжні зобов’язання банківських установ.
17. З наведеного нижче переліку визначити фізичних та юридичних осіб, що не є банками та одночасно виступають як суб’єкти платежів:
- а) приватні особи;
 - б) клірингові палати;
 - в) підприємства, які працюють у галузі виробництва товарів та послуг;
 - г) розрахункові палати.
18. Сутність платіжної системи:
- а) сукупність різноманітних видів банків та банківських інститутів у їх взаємозв’язку, яка існує в тій чи іншій країні в певний історичний період;
 - б) складова частина кредитної системи;
 - в) сукупність кредитних відносин та інститутів, які організують ці відносини;
 - г) платіжна організація, члени платіжної системи та сукупність відносин, що виникають між ними при проведенні переказу грошей.
19. Визначити сутність платіжної системи відповідно до Закону України “Про платіжні системи та переказ грошей в Україні”:
- а) система механізмів, котрі служать для переказу грошових коштів між суб’єктами господарювання, для розрахунку за платіжними зобов’язаннями, що виникають між ними;

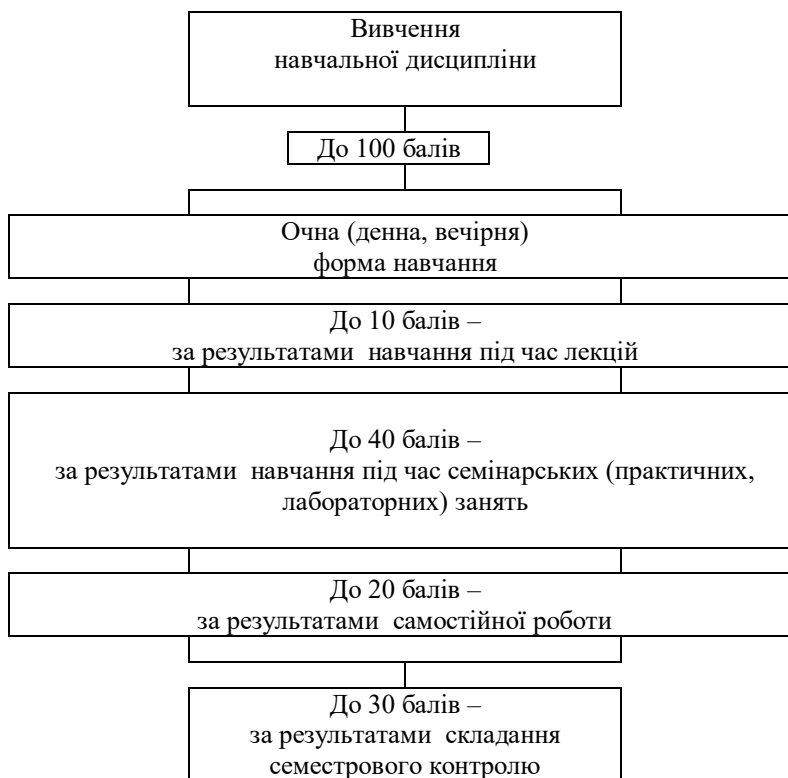
- б) це сукупність визначених законом платіжних інструментів, норм, правил, а також механізмів та процедур їх застосування всіма суб'єктами грошового обороту;
- в) набір платіжних інструментів, банківських процедур і, як правило, міжбанківських систем переказу коштів, поєднання яких забезпечує грошовий обіг, разом з інституційними та організаційними правилами та процедурами, що регламентують використання цих інструментів та механізмів;
- г) платіжна організація, члени платіжної системи та сукупність відносин, що виникають між ними при проведенні переказу грошей. Проведення переказу грошей є обов'язковою функцією, що має виконувати платіжна система.
20. З наведеного нижче переліку визначити обов'язкову функцію, що має виконувати платіжна система:
- а) мобілізація грошових коштів на вклади від клієнтів;
- б) проведення переказу грошей;
- в) надання клієнтам кредитів і створення нових платіжних засобів;
- г) здійснення розрахунково-касового обслуговування клієнтів.
21. Визначіть основну мету платіжної системи:
- а) забезпечення безперервності та ефективності грошового обороту;
- б) здійснення контролю на макро- та мікроекономічному рівнях;
- в) забезпечення розвитку виробництва товарів і послуг;
- г) проведення заходів щодо стабілізації національної грошової одиниці.
22. Що виконують платіжні системи:
- а) переказ інформації;
- б) кредитування суб'єктів економіки;
- в) переказ грошей;
- г) випуск цінних паперів.
23. З наведеного нижче переліку визначити якою є система якщо вона забезпечує тільки передачу інформації про розрахунки:
- а) платіжною;
- б) транспортною;
- в) кредитною;
- г) банківською.
24. За допомогою яких фінансових інструментів можна здійснити переказ грошей?
- а) зобов'язань уряду;
- б) товарів;
- в) зобов'язань центрального банку;
- г) послуг.
25. Визначіть законодавчу та нормативно-правову базу регулювання загальних засад функціонування платіжних систем в Україні, системи електронних міжбанківських переказів і відносин у сфері переказу грошей:
- а) Закон України "Про заставу" від 02.10.1992 р. № 2654–ХІІ;
- б) Закон України "Про платіжні системи та переказ грошей в Україні" від 05.04.2001р. №2346-III;
- в) Закон України "Про страхування" від 07.03.1996 р. № 85/96–ВР ;
- г) Положення "Про кредитування", затверджене постановою Правління Національного банку України від 28 вересня 1995 р. № 246.

2. Задача. 03.02.2020р. клієнт подав у банк платіжне доручення № 34 на суму 3000 грн. на перерахування коштів за товарно-матеріальні цінності відповідно до договору. На 03.02.2020 р. залишок на рахунку клієнта банку склав 7000 грн. Банк списав 5000 грн. зі свого кореспондентського рахунку 13.02.2020 р.

Завдання: а) визначити та обґрунтувати санкції, які платник має право застосовувати до обслуговуючого банку за несвоєчасне списання коштів з поточного рахунку; б) розрахувати суму штрафу.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатком 1 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 28 серпня 2020 року, протокол № 1).

З навчальної дисципліни «Платіжні системи» передбачено проведення 18 лекційних занять. Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

**Розподіл балів для лекцій з навчальної дисципліни
«Платіжні системи»**

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій																	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Денна	18	0,6	1,1	1,7	2,2	2,8	3,3	3,9	4,4	5,0	5,6	6,1	6,7	7,2	7,8	8,3	8,9	9,4	10,0

2.3. З навчальної дисципліни «Платіжні системи» передбачено проведення 9 семінарських занять.

За результатами семінарського заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 28 серпня 2020 року, протокол № 1).

2.4. Обсяг балів за самостійну роботу з навчальної дисципліни «Платіжні системи» розподіляється пропорційно за виконання 17 письмових робіт (1 письмова робота по кожній темі). Залежно від їх обсягу та складності, студент може одержати не більше 15 балів.

Індивідуальне завдання виконане за пропонованою темою наукової роботи оцінюються окремо та складає не більше 5 балів. Загалом за виконання самостійної роботи студент денної форми навчання може одержати максимально 20 балів.

Перерозподіл балів, в межах максимально можливої кількості їх одержання за виконану самостійну роботу, наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2.

**Розподіл балів для самостійної роботи з навчальної дисципліни
«Платіжні системи»**

№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер теми																	Усього балів	
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.		
1.	Максимальна кількість балів за одну письмову роботу з відповідної теми	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	1	1	15
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання, виконане у вигляді наукової роботи	5																	5	
	Усього балів																		20	

2.5. За семестровий контроль, що проводиться у формі заліку з навчальної дисципліни «Платіжні системи», студент денної форми навчання може максимально одержати 30 балів. Шкала визначення кількості балів та критерії оцінювання знань студентів за результатами семестрового контролю, подана у табл. 4.6 підпункту 4.5.1 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 28 серпня 2020 року, протокол № 1).

Перерозподіл балів, в межах максимально можливого одержання їх кількості за надані студентами відповіді на тестові завдання та розв'язування задачі залікового білета, наведено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

**Розподіл балів для семестрового контролю з навчальної дисципліни
«Платіжні системи»**

№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер питань екзаменаційного білета / кількість балів		Разом балів
		1	2	
1.	Максимальна кількість балів за письмову відповідь на тестові завдання	25	-	25
2.	Максимальна кількість балів за розв'язану задачу	-	5	5
	Усього балів	25	5	30

3. Рекомендовані джерела

Тема 1

1. Адабашев Т. К. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування та розвитку [Текст] : монографія; Нац. акад. прав. наук України, НДІ прав. забезпечення інновац. розвитку. Харків : Право, 2015. 242 с.
2. Віднійчук-Вірван Л. А. Платіжні системи: навчальний посібник. Львів: Магнолія плюс, 2007 190 с.
3. Вовчак. О. Д., Шпаргало Г. Є., Андрейків Т. Я. Платіжні системи : навч. посібн.; за ред. О. Д. Вовчак. К. : Знання, 2010. 341 с.
4. Інформаційні системи і технології у фінансових установах. А.В.Олійник, В.М.Шацька. Навчальний посібник Львів: "Новий Світ-2000", 2006 -436 с.
5. Ковальчук Т. Т. Сучасні платіжні системи [Текст] : монографія. К. : Знання, 2010. 190 с.
6. Корецька Н. І. Платіжні системи: в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб.; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. - 302 с.
7. Кравченко І.С., Балакіна Ю.С. Визначення сутності поняття «платіжна система». *Фінансовий простір*. 2014. №3(15). С. 141–144.
8. Назаренко В. До питання визначення поняття «платіжна система» в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. №10. С. 151–155.
9. Пиріг С.О. Платіжні системи. Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 240 с.
10. Полтавська Є. О. Платіжні системи: навч. посіб. Харк. нац. екон. ун-т. Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. 220 с.
9. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ, за ред. О. О. Папаїки ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Каф. банк. справи. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2014. 342 с.
10. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування: навч. посіб. / Корецька Н. І. ; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
11. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : Закон України від 05.04.2001р. №346-III / Верховна Рада України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>
12. Ситник І.П. Методологічні аспекти функціонування нових суб'єктів платіжної системи України за умови її трансформації. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 6 (17). С. 328–333.
13. Старинський М.В., Канівець А.О. Сучасний стан та перспективи державного регулювання за платіжними системами в Україні. *Правові горизонти*. 2017. Вип. 7 (20). URL: <https://cutt.ly/Mjfb4hP>
14. Чайковський Я. І. Платіжні системи: навчальний посібник. Тернопіль: Карт-бланш, 2006. 210 с.
15. Черномор В.О. Сутність і функції платіжних систем. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2016. Випуск 44. С. 72-79.

Тема 2

1. Адабашев Т. К. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування та розвитку: монографія; Нац. акад. прав. наук України, НДІ прав. забезпечення інновац. розвитку. Харків : Право, 2015. 242 с.
2. Віднійчук-Вірван Л. А. Платіжні системи: навчальний посібник. Львів: Магнолія плюс, 2007 190 с.
3. Вовчак. О. Д., Шпаргало Г. Є., Андрейків Т. Я. Платіжні системи : навч. посібн. К. : Знання, 2010. 341 с.
4. Інформаційні системи і технології у фінансових установах. А.В. Олійник, В.М. Шацька. Навчальний посібник. Львів: "Новий Світ-2000", 2006. 436 с.
5. Корецька Н. І. Платіжні системи: в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
6. Лазебник Л. Л. Міжнародні банківські розрахунки [Текст] : навч. посіб.; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2014. 284 с.

7. Лук'янов В.С. Платіжна система України: її складові та принципи формування. *Банківська справа*. 2009. № 4. С. 87–90.
8. Пиріг С.О. Платіжні системи: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 240 с.
9. Полтавська Є. О. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб., Харк. нац. екон. ун-т. Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. 220 с.
10. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / [Папаїка О. О. та ін.]; за ред. О. О. Папаїки ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, каф. банк. справи. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2014. 342 с.
11. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування: навч. посіб. / Корецька Н. І. ; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
12. Ситник І.П., Ярина В.В. Сучасний стан функціонування національної платіжної системи «Український платіжний простір». *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 9. С. 40–44.
13. Чайковський Я. І. Організація платіжних операцій банків : навчальний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 232 с.
14. Швиденко М. З. Електронна комерція [Текст] : навч. посіб. для студентів ОР "Магістр" спец. 8.03050201 - "Економічна кібернетика"; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, Каф. інформ. систем. Київ : Компрінт, 2015. 282 с.

Тема 3

1. Віднійчук-Вірван Л. А. Платіжні системи: навчальний посібник. Львів: Магнолія плюс, 2007 190 с.
2. Вовчак. О. Д., Шпаргало Г. Є., Андрейків Т. Я. Платіжні системи : навч. посібн.; за ред. О. Д. Вовчак. К. : Знання, 2010. 341 с.
3. Інформаційні системи і технології у фінансових установах. А.В.Олійник, В.М.Шацька. Навчальний посібник Львів: "Новий Світ-2000", 2006 -436 с.
4. Ковальчук Т. Т. Сучасні платіжні системи [Текст] : монографія. К. : Знання, 2010. 190 с.
6. Корецька Н. І. Платіжні системи: в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. - 302 с.
- 7.Клименко І.В. Електронні послуги : навчальний посібник / за ред. Н.В. Грицяк. Київ : НАДУ при Президентові України, 2014. 99 с.
8. Махасва О. Основні інфраструктури сучасного фінансового ринку та міжнародні стандарти їх оверсайта. *Вісник НБУ*. 2013. №7. С. 18–24.
9. Пиріг С.О. Платіжні системи: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 240 с.
10. Пожидаєва М. А. Платіжні системи: теоретичні засади та фінансово-правове регулювання в Україні [Текст] : монографія / М. А. Пожидаєва. - Київ : Юрінком Інтер, 2020. - 346 с
11. Полтавська Є. О. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб., Харк. нац. екон. ун-т. Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. 220 с.
12. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ; за ред. О. О. Папаїки ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Каф. банк. справи. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2014. 342 с.
13. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування: навч. посіб. / Корецька Н. І. ; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
14. Ситник І.П. Методологічні основи функціонування оновленої платіжної системи України. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. № 4 (66). С. 126–133.
15. Швиденко М. З. Електронна комерція [Текст] : навч. посіб. для студентів ОР "Магістр" спец. 8.03050201 "Економічна кібернетика"; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, каф. інформ. систем. Київ : Компрінт, 2015. 282 с.

Тема 4.

1. Адабашев Т. К. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування та розвитку: монографія; Нац. акад. прав. наук України, НДІ прав. забезпечення інновац. розвитку. Харків : Право, 2015. 242 с.

2. Віднійчук-Вірван Л. А. Платіжні системи: навчальний посібник. Львів: Магнолія плюс, 2007 190 с.
3. Вовчак, О. Д. Платіжні системи: навчальний посібник. К. : Знання, 2008. 341 с.
4. Калмикова О. М. Функціонування платіжної системи України та стратегія її розвитку. *Молодий вчений*. 2015. № 1(1). С. 100-103.
5. Ковальчук Т. Т. Сучасні платіжні системи [Текст] : монографія. К. : Знання, 2010. 190 с.
6. Корецька Н. І. Платіжні системи: в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб., Луц. нац. техн. ун-т. Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
7. Кравчук В. Ринок карткових платежів України: Міжнародний досвід та національне регулювання. Аналітичний звіт. К. : АДЕФ Україна, 2012. 60 с.
8. Пиріг С.О. Платіжні системи: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 240 с.
8. Пожидаєва М. А. Платіжні системи: теоретичні засади та фінансово-правове регулювання в Україні [Текст] : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 346 с
9. Полтавська Є. О. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. Харк. нац. екон. ун-т. Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. 220 с.
10. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ, за ред. О. О. Папаіки ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Каф. банк. справи. Донецьк: ЛАНДОН-ХХІ, 2014. 342 с.
11. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування: навч. посіб. / Корецька Н. І. ; Луц. нац. техн. ун-т. Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
12. Пиріг С.О. Аналіз карткового ринку України: перспективи розвитку. *Економічний форум*. 2013. №3. С. 190–196.
13. Плісак Т.О. Ринок платіжних карток: сутність, властивості, показники розвитку. *Вісник Мукачівського державного університету*. 2016. Випуск 4. С. 312-318.
14. Степанік А. Оцінювання ринку банківських платіжних карток в Україні та перспективи його розвитку. *Ринок цінних паперів України*. 2014. №11–12. С. 75–89.
15. Чайковський Я. І. Платіжні системи: навч. посібник. Тернопіль: Карт-бланш, 2006. 210 с.
16. Kokkola T. The payment system. Payments, securities and derivatives, and the role of the Eurosystem. ECB, 2010. 369 p.

Тема 5

1. Вовчак О. Д. Платіжні системи: навчальний посібник. К. : Знання, 2008. 341 с. Адабашев, Тимур Кемалович. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування та розвитку [Текст]: монографія / Т. К. Адабашев ; Нац. акад. прав. наук України, НДІ прав. забезпечення інновац. розвитку. - Харків : Право, 2015. - 242 с.
3. Інформаційні системи і технології у фінансових установах. А.В. Олійник, В.М. Шацька. Навчальний посібник. Львів: "Новий Світ-2000", 2006. 436 с.
4. Корецька Н. І. Платіжні системи: в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб., Луц. нац. техн. ун-т. Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
5. Одарченко А. М. Особливості електронної комерції та перспективи її розвитку в Україні. *Бізнес Інформ*. 2015. №1. С. 342-346.
6. Пожидаєва М. А. Платіжні системи: теоретичні засади та фінансово-правове регулювання в Україні [Текст] : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 346 с
7. Полтавська Є. О. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. Харк. нац. екон. ун-т. Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. 220 с.
8. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ, за ред. О. О. Папаіки ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Каф. банк. справи. Донецьк: ЛАНДОН-ХХІ, 2014. 342 с.
9. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування: навч. посіб. / Корецька Н. І. ; Луц. нац. техн. ун-т. Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
10. Ризики платіжних систем [Текст] : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / В. П. Страхарчук ; Національний банк України, Львівський банківський ін-т. Л. : ЛБІ НБУ, 2003. 94 с.

11. Стахарчук А. Я. Інформаційні системи і технології в банках [Текст] : навч. посіб. К. : УАБС НБУ, 2010. 515 с.
12. Чайковський Я. І. Платіжні системи: навч. посібник. Тернопіль: Карт-бланш, 2006. 210 с.
13. Чернадчук Т. О. Правові засади організації та інформаційної безпеки платіжних систем: окремі питання. *Держава та регіони. Серія. Право.* 2014. №1. С. 66-70. URL: http://nbuv.gov.ua/2014_1_15
14. Швиденко М. З. Електронна комерція [Текст] : навч. посіб. для студентів ОР "Магістр" спец. 8.03050201 "Економічна кібернетика"; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, каф. інформ. систем. Київ : Компринт, 2015. 282 с.

Тема 6

1. Адабашев Т. К. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування та розвитку: монографія; Нац. акад. прав. наук України, НДІ прав. забезпечення інновац. розвитку. Харків : Право, 2015. 242 с.
2. Вовчак О. Д. Платіжні системи: навчальний посібник. К. : Знання, 2008. 341 с.
3. Калмикова О. М. Функціонування платіжної системи України та стратегія її розвитку. *Молодий вчений.* 2015. № 1(1). С. 100-103.
4. Ковальчук Т. Т. Сучасні платіжні системи [Текст] : монографія. К. : Знання, 2010. 190 с.
5. Коляденко С.В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. *Всеукраїнський науков-овиробничий журнал. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики.* 2016. № 6 (10). С. 105 -112.
6. Коваль Н. Особливості функціонування платіжних систем України на сучасному етапі їх розвитку. *Ефективна економіка.* 2012. №10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1441>
7. Корецька Н. І. Платіжні системи: в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб., Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
8. Погореленко Н. П. Сучасний стан та перспективи розвитку платіжної системи України. *Молодий вчений.* 2015. №1(2). С. 41-44.
9. Пожидаєва М. А. Платіжні системи: теоретичні засади та фінансово-правове регулювання в Україні [Текст] : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 346 с
10. Реєстр платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури. *Національний Банк України* : вебсайт. URL: <https://bank.gov.ua/payments/payment-systems?page=1&perPage=25&search=&system>
11. Ситник І.П. Методологічні аспекти функціонування нових суб'єктів платіжної системи України за умови її трансформації. *Приазовський економічний вісник.* 2019. Вип. 6 (17). С. 328–333.
12. Ситник І.П., Ярина В.В. Сучасний стан функціонування національної платіжної системи «Український платіжний простір». *Інвестиції: практика та досвід.* 2019. № 9. С. 40–44.
13. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/about/refactoring/develop-strategy>

Тема 7

1. Бабенко О. Сучасні банківські технології: нові загрози та захист. URL http://www.u-fin.com.ua/analit_mat/gkr/171.htm
2. Вовчак О. Д. Платіжні системи: навчальний посібник. К. : Знання, 2008. 341 с.
3. Корецька Н. І. Платіжні системи: в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб., Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
4. Пожидаєва М. А. Платіжні системи: теоретичні засади та фінансово-правове регулювання в Україні [Текст] : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 346 с
5. Полтавська Є. О. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. Харк. нац. екон. ун-т. Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. 220 с.
6. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ, за ред. О. О. Папаїки ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, каф. банк. справи. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 342 с.

7. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування: навч. посіб. / Корецька Н. І. ; Луц. нац. техн. ун-т. Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
8. Ризики платіжних систем [Текст] : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / В. П. Страхарчук; Національний банк України, Львівський банківський ін-т. Л. : ЛБІ НБУ, 2003. 94 с.
9. Рогач І. Ф. Інформаційні системи у фінансово-кредитних установах [Текст] : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2001. 239 с.
10. Стахарчук А. Я. Інформаційні системи і технології в банках [Текст] : навч. посіб. К.: УАБС НБУ, 2010. 515 с.
11. Чернадчук Т. О. Правові засади організації та інформаційної безпеки платіжних систем: окремі питання. *Держава та регіони. Серія. Право.* 2014. №1. С. 66-70. URL: http://nbuv.gov.ua/2014_1_15.

Тема 8

1. Віднійчук-Вірван Л. А. Платіжні системи: навчальний посібник. Львів: Магнолія плюс, 2007 190 с.
2. Вовчак. О. Д., Шпаргало Г. Є., Андрейків Т. Я. Платіжні системи : навч. посібн.; за ред. О. Д. Вовчак. К. : Знання, 2010. 341 с.
3. Ковальчук Т. Т. Сучасні платіжні системи [Текст] : монографія. К. : Знання, 2010. 190 с.
4. Корецька Н. І. Платіжні системи: в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. Луц. нац. техн. ун-т. Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
5. Кравченко І.С., Дрозд І.В. Сучасний стан і перспективи розвитку Національної системи масових електронних платежів на ринку банківських платіжних карток в Україні. Вісник Університету банківської справи Національного банку України. 2014. № 2. С. 141–148.
6. Пожидаєва М. А. Платіжні системи: теоретичні засади та фінансово-правове регулювання в Україні [Текст] : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 346 с
7. Полтавська Є. О. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб., Харк. нац. екон. ун-т. Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. 220 с.
8. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ; за ред. О. О. Папаіки ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Каф. банк. справи. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2014. 342 с.
9. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування: навч. посіб. / Корецька Н. І. ; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
10. Реєстр платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури. *Національний Банк України*: вебсайт. URL: <https://bank.gov.ua/payments/payment-systems?page=1&perPage=25&search=&system>
11. Ситник І.П. Методологічні аспекти функціонування нових суб'єктів платіжної системи України за умови її трансформації. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 6 (17). С. 328–333.
12. Ситник І.П., Ярина В.В. Сучасний стан функціонування національної платіжної системи «Український платіжний простір». *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 9. С. 40–44.
13. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/about/refactoring/develop-strategy>

Тема 9

1. Адамик Б.П. Банківські електронні послуги: Навчальний посібник. Тернопіль, 2011. 94 с.
2. Бабенко О. Сучасні банківські технології: нові загрози та захист. URL http://www.ufin.com.ua/analit_mat/gkr/171.htm
3. «Банковский апгрейд-2014» <http://www.programbank.ru/articles/site/article-100414> Банківські операції: Підручник / За ред. д.е.н., проф. А.М. Мороза. – К.: КНЕУ, 2008. – 614 с.
4. Батаев А. В. Анализ использования облачных сервисов в банковском секторе/ *Молодой ученый*. 2015. №5. С. 234-240.
5. Банківська система України: інституційні зміни та інновації [Текст]: колект. монографія / [Л. О. Примостка та ін. ; за заг. ред. Л. О. Примостки] ; Держ. ВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Київ : КНЕУ, 2015. - 434 с.

7. Банківські операції [Текст] : підручник; за ред. д-ра екон. наук, проф. О. В. Дзюблюка; Терноп. нац. екон. ун-т. - 2-ге вид., випр. і допов. Т. : Терно-граф, 2013. 687 с.
8. Білінець М. Аутсорсинг в банківській діяльності. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/887>
9. Videobanking – будуще банковской системы? URL: http://www.prostobankir.com.ua/individualnyu_biznes/stati/vi
10. Говорушко Т.А., Ситник І.П., Ляховець-ка В.М. Розвиток інтернет-банкінгу в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2015. № 15 (5). С. 146 -149
11. Клименко І.В. Електронні послуги : навчальний посібник / за ред. Н.В. Грицяк. Київ : НАДУ при Президентові України, 2014. 99 с
12. НБУ посилить підтримку FinTech в Україні. Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ». 2019.. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/2695916-nbu-posilit-pidtrimku-fintech-v-ukraini.html>
13. Одарченко А. М. Особливості електронної комерції та перспективи її розвитку в Україні. *Бізнес Інформ*. 2015. №1. С. 342-346.
14. Скиннер К. Цифровой банк. Как создать цифровой банк или стать им? Крис Скиннер, 2014. 320 с.
15. Чайковський Я. І. Організація платіжних операцій банків : навчальний посібник / Я. І. Чайковський. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 232 с
16. Юденков Ю. Н. Интернет-технологии в банковском бизнесе: перспективы и риски : учебно-практическое. 2-е изд. , стер. М. : КНОРУС, 2011. 320 с.

Тема 10

1. Адабашев Т. К. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування та розвитку: монографія; Нац. акад. прав. наук України, НДІ прав. забезпечення інновац. розвитку. Харків : Право, 2015. 242 с.
2. Бурковська А. В., Лункіна Т. І. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2014. 208 с.
3. Вовчак О. Д. Платіжні системи: навчальний посібник. К. : Знання, 2008. 341 с.
4. Електронні платіжні системи [Текст] : навч. посіб.; (за заг. ред. доц. Тараненка Ю. О.). Київ : Три К, 2013. 229 с.
5. Корецька Н. І. Платіжні системи: в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб., Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
6. Лазебник, Лариса Леонідівна. Міжнародні банківські розрахунки [Текст] : навч. посіб. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2014. 284 с.
7. Пиріг С.О. Платіжні системи: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 240 с.
8. Полтавська Є. О. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. Харк. нац. екон. ун-т. Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. 220 с.
9. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ, за ред. О. О. Папаїки ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Каф. банк. справи. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 342 с.
10. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування: навч. посіб. / Корецька Н. І. ; Луц. нац. техн. ун-т. Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
11. Рогач І. Ф. Інформаційні системи у фінансово-кредитних установах [Текст] : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2001. 239 с.
12. Чайковський Я. І. Організація платіжних операцій банків : навчальний посібник / Я. І. Чайковський. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 232 с
13. Kokkola T. The payment system. Payments, securities and derivatives, and the role of the Eurosystem. ECB, 2010. 369 p.
14. Principles for financial market infrastructures / The Committee on Payment and Settlement Systems and Technical Committee of the International Organization of Securities Commissions. 2012. April. 182 p. URL: <http://www.bis.org/publ/cpss101a.pdf>.

Тема 11

1. Адабашев Т. К. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування та розвитку [Текст] : монографія; Нац. акад. прав. наук України, НДІ прав. забезпечення інновац. розвитку. Харків : Право, 2015. 242 с.
2. Віднійчук-Вірван Л. А. Платіжні системи: навчальний посібник. Львів: Магнолія плюс, 2007 190 с.
3. Вовчак. О. Д., Шпаргало Г. Є., Андрейків Т. Я. Платіжні системи : навч. посібн.; за ред. О. Д. Вовчак. К. : Знання, 2010. 341 с.
4. Інформаційні системи і технології у фінансових установах. А.В.Олійник, В.М.Шацька. Навчальний посібник Львів: "Новий Світ-2000", 2006 -436 с.
5. Ковальчук Т. Т. Сучасні платіжні системи [Текст] : монографія. К. : Знання, 2010. 190 с.
6. Корецька Н. І. Платіжні системи: в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб.; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. - 302 с.
7. Лазебник Л. Л. Міжнародні банківські розрахунки [Текст] : навч. посіб. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2014. 284 с.
8. Полтавська Є. О. Платіжні системи: навч. посіб. Харк. нац. екон. ун-т. Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. 220 с.
9. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ, за ред. О. О. Папаіки ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Каф. банк. справи. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2014. 342 с.
10. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування: навч. посіб. / Корецька Н. І. ; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
11. Чайковський Я. І. Платіжні системи: навч. посібник. Тернопіль: Карт-бланш, 2006. 210 с.
14. Kokkola T. The payment system. Payments, securities and derivatives, and the role of the Eurosystem. ECB, 2010. 369 p.
15. Principles for financial market infrastructures / The Committee on Payment and Settlement Systems and Technical Committee of the International Organization of Securities Commissions. 2012. April. 182 p. URL: <http://www.bis.org/publ/cpss101a.pdf>.

Тема 12

1. Вовчак. О. Д., Шпаргало Г. Є., Андрейків Т. Я. Платіжні системи : навч. посібн.; за ред. О. Д. Вовчак. К. : Знання, 2008. 341 с.
2. Корецька Н. І. Платіжні системи: в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб., Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
3. Лазебник Л. Л. Міжнародні банківські розрахунки [Текст] : навч. посіб. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2014. 284 с.
4. Пиріг С.О. Платіжні системи: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 240 с.
5. Полтавська Є. О. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. Харк. нац. екон. ун-т. Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. 220 с.
6. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ, за ред. О. О. Папаіки ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Каф. банк. справи. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 342 с.
7. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування: навч. посіб. / Корецька Н. І. ; Луц. нац. техн. ун-т. Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
8. Ризики платіжних систем [Текст] : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / В. П. Страхарчук; Національний банк України, Львівський банківський ін-т. Л. : ЛБІ НБУ, 2003. 94 с.
9. Рогач І. Ф. Інформаційні системи у фінансово-кредитних установах [Текст] : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2001. 239 с.
10. Чайковський Я. І. Платіжні системи: навч. посібник. Тернопіль: Карт-бланш, 2006. 210 с.
11. Kokkola T. The payment system. Payments, securities and derivatives, and the role of the Eurosystem. ECB, 2010. 369 p.
12. Principles for financial market infrastructures / The Committee on Payment and Settlement

Тема 13

1. Адабашев Т. К. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування та розвитку [Текст] : монографія; Нац. акад. прав. наук України, НДІ прав. забезпечення інновац. розвитку. Харків : Право, 2015. 242 с.
2. Віднійчук-Вірван Л. А. Платіжні системи: навчальний посібник. Львів: Магнолія плюс, 2007 190 с.
3. Вовчак. О. Д., Шпаргало Г. Є., Андрейків Т. Я. Платіжні системи : навч. посібн.; за ред. О. Д. Вовчак. К. : Знання, 2010. 341 с.
4. Інформаційні системи і технології у фінансових установах. А.В.Олійник, В.М.Шацька. Навчальний посібник Львів: "Новий Світ-2000", 2006 -436 с.
5. Ковальчук Т. Т. Сучасні платіжні системи [Текст] : монографія. К. : Знання, 2010. 190 с.
6. Корецька Н. І. Платіжні системи: в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб.; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. - 302 с.
7. Лазебник Л. Л. Міжнародні банківські розрахунки [Текст] : навч. посіб. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2014. 284 с.
8. Полтавська Є. О. Платіжні системи: навч. посіб. Харк. нац. екон. ун-т. Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. 220 с.
9. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ, за ред. О. О. Папаїки ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Каф. банк. справи. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2014. 342 с.
10. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування: навч. посіб. / Корецька Н. І. ; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
11. Чайковський Я. І. Платіжні системи: навч. посібник. Тернопіль: Карт-бланш, 2006. 210 с.
14. Kokkola T. The payment system. Payments, securities and derivatives, and the role of the Eurosystem. ECB, 2010. 369 p.

Тема 14

1. Адабашев Т. К. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування та розвитку: монографія; Нац. акад. прав. наук України, НДІ прав. забезпечення інновац. розвитку. Харків : Право, 2015. 242 с.
2. Бурковська А. В., Лункіна Т. І. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2014. 208 с.
3. Вовчак О. Д. Платіжні системи: навчальний посібник. К. : Знання, 2008. 341 с.
4. Електронні платіжні системи [Текст] : навч. посіб.; (за заг. ред. доц. Тараненка Ю. О.). Київ : Три К, 2013. 229 с.
5. Корецька Н. І. Платіжні системи: в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб., Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
6. Лазебник, Лариса Леонідівна. Міжнародні банківські розрахунки [Текст] : навч. посіб. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2014. 284 с.
7. Пиріг С.О. Платіжні системи: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 240 с.
8. Полтавська Є. О. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. Харк. нац. екон. ун-т. Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. 220 с.
9. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ, за ред. О. О. Папаїки ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Каф. банк. справи. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 342 с.
10. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування: навч. посіб. / Корецька Н. І. ; Луц. нац. техн. ун-т. Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
11. Рогач І. Ф. Інформаційні системи у фінансово-кредитних установах [Текст] : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2001. 239 с.

12. Чайковський Я. І. Організація платіжних операцій банків : навчальний посібник / Я. І. Чайковський. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 232 с
13. Kokkola T. The payment system. Payments, securities and derivatives, and the role of the Eurosystem. ECB, 2010. 369 p.
14. Principles for financial market infrastructures / The Committee on Payment and Settlement Systems and Technical Committee of the International Organization of Securities Commissions. 2012. April. 182 p. URL: <http://www.bis.org/publ/cpss101a.pdf>.

Тема 15

1. Адабашев Т. К. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування та розвитку [Текст] : монографія; Нац. акад. прав. наук України, НДІ прав. забезпечення інновац. розвитку. Харків : Право, 2015. 242 с.
2. Вовчак. О. Д., Шпаргало Г. Є., Андрейків Т. Я. Платіжні системи : навч. посібн.; за ред. О. Д. Вовчак. К. : Знання, 2010. 341 с.
3. Говорушко Т.А., Ситник І.П., Лисенко О.В. Досвід використання систем VISA та MASTERCARD в Україні і за кордоном. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : «Економічні науки». 2014. Вип. 5. Ч. 4. С. 29–32.
4. Електронні платіжні системи [Текст] : навч. посіб.; (за заг. ред. доц. Тараненка Ю. О.). Київ : Три К, 2013. 229 с.
5. Інформаційні системи і технології у фінансових установах. А.В.Олійник, В.М.Шацька - Навчальний посібник Львів: "Новий Світ-2000", 2006 436 с.
6. Одарченко А. М. Особливості електронної комерції та перспективи її розвитку в Україні. *Бізнес Інформ*. 2015. №1. С. 342-346.
7. Полтавська Є. О. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. Харк. нац. екон. ун-т. Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. 220 с.
8. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ, за ред. О. О. Папаїки; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Каф. банк. справи. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 342 с.
9. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування: навч. посіб. / Корецька Н. І. ; Луц. нац. техн. ун-т. Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.
10. Ситник І.П., Новак А.М. Вплив цифрової економіки на розвиток платіжних систем в Україні. *Агросвіт*. 2019. № 8. С. 41–48.
11. Швиденко М. З. Електронна комерція [Текст] : навч. посіб. для студентів ОР "Магістр" спец. 8.03050201 "Економічна кібернетика"; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, каф. інформ. систем. Київ : Компрінт, 2015. 282 с.
12. Юденков Ю. Н. Интернет-технологии в банковском бизнесе: перспективы и риски : учебно-практическое. 2-е изд. , стер. М. : КНОРУС, 2011. 320 с.

Тема 16

1. Адабашев, Тимур Кемалович. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування та розвитку [Текст] : монографія / Т. К. Адабашев ; Нац. акад. прав. наук України, НДІ прав. забезпечення інновац. розвитку. - Харків : Право, 2015. - 242 с.
2. Вовчак О. Д. Платіжні системи: навчальний посібник. К. : Знання, 2008. 341 с.
3. Дудченко М.А., Плахіна А.М. Система TARGET як фактор прискорення мобільності інвестицій в ЄС. Формування ринкових відносин в Україні: зб. наукових праць Науково-дослідного економічного інституту. № 17. Ч. I. Київ, 2002. С. 78–82.
4. Ковальчук Т.Т., Лук'янов В.С. Сучасні платіжні системи: монографія. Київ : Знання, 2010. 190 с.
5. Караєва Н. В. WEB- та мобільні технології в економіці : конспект лекцій. К.: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2017. 158 с.
6. Ковальчук Т. Т. Сучасні платіжні системи [Текст] : монографія. К. : Знання, 2010. 190 с.
7. Коляденко С.В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. *Всеукраїнський науков-овиробничий журнал. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні*

питання науки і практики. 2016. № 6 (10). С. 105 -112.

8. НБУ посилить підтримку FinTech в Україні. Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ». 2019. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/2695916-nbu-posilit-pidtrimku-fintech-v-ukraini.html>

9. Платіжні системи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ, за ред. О. О. Папаїки ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Каф. банк. справи. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2014. 342 с.

10. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування: навч. посіб. / Корецька Н. І. ; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 302 с.

11. Усоскин В.М. Мировые тенденции развития платежных систем / В.М. Усоскин, В.Ю. Белоусова. *Деньги и Кредит*. 2010. №11. С. 39-48.

12. Чайковський Я. І. Організація платіжних операцій банків : навчальний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 232 с.

13. Швиденко М. З. Електронна комерція [Текст] : навч. посіб. для студентів ОР "Магістр" спец. 8.03050201 "Економічна кібернетика"; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, каф. інформ. систем. Київ : Компрінт, 2015. 282 с.

14. Юденков Ю. Н. Интернет-технологии в банковском бизнесе: перспективы и риски : учебно-практическое пособие. 2-е изд. , стер. М. : КНОРУС, 2011. 320 с.

Тема 17

1. Адамик Б.П. Банківські електронні послуги: Навчальний посібник. – Тернопіль, 2011. – 94 с.

2. Адабашев, Тимур Кемалович. Платіжні системи: проблеми господарсько-правового забезпечення функціонування та розвитку [Текст] : монографія / Т. К. Адабашев ; Нац. акад. прав. наук України, НДІ прав. забезпечення інновац. розвитку. - Харків : Право, 2015. - 242 с.

3. Вишивана Б. М. Оверсайт платіжно-розрахункових систем: теоретичні аспекти та механізм реалізації в Україні / Б. М. Вишивана, О. М. Терешко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. - 2015. - Вип. 11. - С. 216-222.

4. Корецька Н. І. Платіжні системи: в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. / Корецька Н. І.; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. - 302 с.

5. Ковальчук Т. Т. Сучасні платіжні системи [Текст] : монографія. К. : Знання, 2010. 190 с.

6. Коляденко С.В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. *Всеукраїнський науков-овиробничий журнал. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 6 (10). С. 105 -112.

7. Махаєва О. Оверсайт як функція центрального банку та концепція його введення в Україні. *Вісник НБУ*. 2011. № 4. С. 18–22.

8. Науменкова С. Регулирование денежного обращения на основе использования методов и инструментов денежно-кредитной политики. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Економіка»*. 2013. Вип. 6(147). С. 66–71.

9. Науменкова С.В., Міщенко С.В. Оверсайт платіжних систем на засадах ризик-орієнтованого нагляду. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2018. №2. С. 149–157. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsue_2018_2_22

10. Оверсайт та інші форми регулювання платіжних систем: світовий досвід та як його застосовувати в Україні : Аналітичний звіт Української міжбанківської асоціації членів платіжних систем ЄМА [Електронний ресурс]. – 2014 – Режим доступу: https://ema.com.ua/wp-content/report_ema_12_2014.pdf

11. Про затвердження Положення про нагляд (оверсайт) платіжних систем та систем розрахунків в Україні : постанова Правління Національного банку України від 28.11.2014 р. № 755 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0755500-14#Text>

12. Ситник І.П., Цвіль Ю.І. Діяльність Національного банку України в регулюванні функціонування платіжних систем і його вплив на їх розвиток в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Економічні науки»*. 2017. Вип. 22. Ч. 2. С.116–119.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua) – Верховна Рада України;
2. <http://www.nbu.gov.ua> – Національний банк України
3. <https://www.swift.com/> – платіжна система SWIFT
4. <http://www.prostobank.ua/spravochniki/banki> – довідкова інформація всіх працюючих державних та провідних комерційних банків України;
5. <http://www.uabanker.net/links/> – інформаційний банківський портал;
6. <http://minfin.com.ua/banks/rating/> – Міністерство фінансів України
7. <http://www.credit-rating.com.ua> - рейтингове агентство «Кредит-рейтинг»
8. <http://rurik.com.ua/> - Національне рейтингове агентство «Рюрік»
9. <http://www.nssmc.gov.ua> - Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку
10. <http://prostir.gov.ua/prostir>. - Офіційний сайт «НСМЕП ПРОСТІР».

Розробники навчально-методичних матеріалів:

Викладачі дисципліни:

доцент кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування, к.е.н.,
доцент

_____ Наталія ТКАЧУК

доцент кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування, к.е.н.

_____ Тетяна САМАРІЧЕВА

28 вересня 2020 року

Схвалено кафедрою менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування 29 вересня 2020 року, протокол № 2.

Завідувач кафедри _____ Віктор СИНЧАК

29 вересня 2020 року

Декан факультету управління та економіки

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

21 жовтня 2020 року

Погоджено методичною радою університету 22 жовтня 2020 року, протокол № 2.

Голова методичної ради _____ Ірина КОВТУН

22 жовтня 2020 року